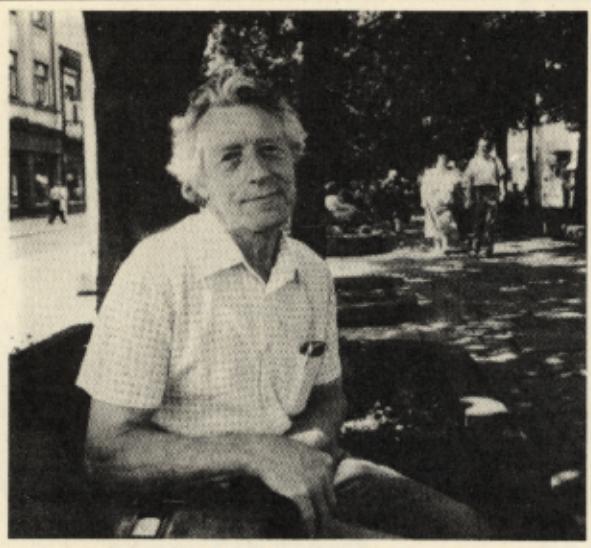

STATNÉCKIS PRANS

Lapielis

Daa kaba lapielis ont kleva pri vartu,
Ons žvalguos i lauka, kor dérvas soartas.
Rogelee pasieté, dar kasamas vagas,
Nu šalté paraudés vés blaškuos nabagas.

Lapieli apveizam akis išplieté,
Kaa eetam pru šali i jaujé, i klieti,
Kaa juovala tempam penlokšlems i küté,
Viedrus paséstaté, kaa reek atsepüsté.

Kuoks gruožis pasaulé! Negal apsakyté —
Tlk pats Vėsagalilis teep muok notapyté.
Vérpiejé lapielis nu šalté é viejé,
Per vasara šélta saulelė reglejés.

Nenuor ons noskrésté, "Sodiev!" nepasakés,
Diel kuo ons gyvena ménkaa tesopratés.
Atūžés kerménis lapiell pastvieré —
Vés lieké margasis kariaudams so viejo.

Juk omžees nemésem éš svetéma laba

Parlek gondros ont Jūzopa švénita,
Pastypčiuo po pelkés, pri kelé ont plénta,
Apveiz ons ekietés, stépénus, ratus,
Pakraipa ons galva, patarškén é snapa.

Téi žvérblee vés londluo po pérmouji aukšta —
Netor ons pakajaus, praboda pro aušra.
Atséspér ons kuojuoms — aulénees rauduonaas,
É lek ons i dongo éiškuotéis sau žmuonuos.

Bovau aštonts ér paskutinis vaaks dédélie Muotiejauské Saluomenas ér Statněcké Prané šeimuo. Mona tievéšké kūlees nosietuo Kretinguos rajuona Grūšlaukés parakvėjés Akmenaliu suodo. Géríau 1920 metu léipas 24 dėina. Tievéšké poikiuo vėituo, tén, kor is Šakalés, rongydama sava vaga tarp aplouku, krūmaliu, lonkū, mėskū, kalvieliu ér doubu, pasépélid intakaas intakelees Akmena.

Pradiuos muokslus bengiau sava kaimé, pri dédlee gerbama ér myléma muokytuojé Č. Čeka. Ons per vasara muni paruošé ér i ontra gimnazéjés klasé. Muokiaus Kretinguos prancéškuonu gimnazéjuo. Lietoviu kalbuos muni muoké puoets Linkevičios, literatūras — konégs V. Zajančausks. Č muokslus bengiau 1941 metaas. Vuo paskiau vėina uokupacéjé keitét kéta. Pradiuo vuokyticé muni bova išvaré "savanuorio" i pronta, pu kara rusaa daa tuoliau nuvežé atstatyté Baltéjés — Baltuosés jūras kanala. Pradiuo, kol turiejau sveikatas, vés smélét važiuojau, paskiau, kaa sotrauké kuojés, muni perkielé i viniū pabréka. Keturis metus glaudiaus pri kétū Kareléjés kūliu, nuoriedams šerdélis skausma somažinté. Per tou laika daug draugū, pažystamu čé ér so pasaulio atséveikéna. Mon pavyka gyvam išlékté.

1948 metaas sokuriau šeima. 1950 metaas bengiau Kauna muokytuoju seménaréjé, 1957 metaas — Velniaus pedaguogéni insté-tuta užsiéné kalbū pakolteta. 26 metus dérbau vuoktyti kalbuos muokytuojo. Dérbau ér pu tuo, kaa išéjau i pénsejé.

Atgéméns išjodéna dvasénés galés. Lékusi sava gyvenéma pa-skyriaus uokupacéjés laikaas žovusu géménijū, artémijū atménéma pagerbémou, véltilū, ka Lietova gal gyventé laisva ér laiminga, žadé-némou.

1994 metu kuova 3 dėina

Pasklondé, pasklondé, éštélésé ons snapa,
Parsévéder paté i dvara, ont rata.
Noščlova žvérblee é truopnee jau žéna,
Ka če ne kolkuozos — jau yr gaspadéné.

Kon to pasakysi?

Jau parlieké špuokaa é cyrolee pélké,
Gimtuosés žemelés baisee paséélégé.
Pémpelé sokléka, palabéna gondra.
Daa rets gaspaduorios nuoraga éšbonda.

Negryža tik bruolis éš ožjürés svjeta;
Ten laiva vés audras out bangū pamleta.
Seselé negryžta so sava vaakaas —
Nežéna, a truoba — ükieli soras.

Aš sava géntainems nikaap nepadiesio,
Kol slébéná telsma žemelie toriesem,
Kors sauga tik vagi — balslausi pliešéka.
Jau possimtis metu telsybés neléka.

Ons nutelsé žmuogo, kors laisvē myliejé.
Kors slébénou kaulus solaužyt padlejé.
Viel pekluo sojoda rauduoné šetuonaa —
Če mūs Lietovelle nesébalgé muonaa.

Kon to pasakysi, duorasis žemaiti,
A mes jau teep esam nu šnapšés pakvaišé,
Ka leistomem mūcyt, kaap Kristu ont kryžlaus?
Tékriausee nenuori, ka slébénas sogryžto?

Ne balondiou žiuogri tverté

Balondelis krūma paukštis
Ožborkava onkstél ryta.
Nenurimst, pakéla karštis —
Nuor ons vesté paté kéta.
Nedorniouk to, mielenšvarki,
É nejoukink marga sveta!
Nesokruovee daa lézdelé —
Ožséstrauski balsé gieda.
Ne balondiou kiaulés šerté,
Ne balondiou žiuogri tverté.
Kor tik medie yr drevelé
Tén — patelé é lézdelis.
Padies margouji kiauseli,
Vo aš nešio kérmenelius.
Jauns balondis — krūma paukštis
Noplasnuos i dongaus aukšti.
Éšperlets krūménis paukštis
Tarškén sparnaas vérš pakaušé,
Vo aš veizous atsévertés,
Kaap tou pauksti mon notverté.
Patarškintiuo kaap balondis,
Nebebüttuo noségondés,
Aplonkytiuo vésa sveta
É žmuonellus pamylletiuo.

Neožméršio šiuo rodéns

Éškubliejau pagrybauté
I guojeli, pri nomū.
Paséjlemés bolviu krežl,
Eino zoikiu takelio.
Pelkés, griuovee jau éstvéné
Nu rodéns šéltū lytū.
Brendo, kelnés paséraaltés,
Vo tū grybu nikuokiū.
Vuoškénee jau sopové,
Rauduonékiu — tik kuotaa.
Eso baisee noséménés —
Vielaa keltéls — negeraa.
Kéta ryta, vos prašvétos,
Atsékeliau so gaidees,
Daa déinelee nesométoſ,
Nolapnuojau paopees.
Tuokiū grybu, baravyku
Neso matés nu mažéns.
Vésé dailé, vos išdygé —
Neožméršio šiuo rodéns.

VAINUORIENÉ JEDVYGA

Ont aukšta kalna, 11 hektaru žemės sklypelie, truobalie šiaudėnė stuo-ga aš pasauli išvydau 1927 metu kuova 9 dėina. Tas ivyka Plungės rajuona Divytui kaimė. Mama bova Stanisla-vi, tieviellis — Juons. Užaugéna anéi 5 dukteris ér 4 sūnus. Muokias Plungės trijuan metu prekybas muokykluo, Telšiun muokytuolu seménaréjuo. Šiau-liūs stodéjavau ér bengiau lietoviu kalba ér literatūra. Dérbau Lauksuodės, Žarienu muokykluos. Tén nuostabé-s véitas ér dédélee geré žmuonés. Ce ér Ménéjé, ér Paplénéjés pélekalnis, na-tuoléj poikiesis Džiuga kalns, Germont-a ezers.

Tieviellis bova méska darbininks, dédleec jautriuos šérdéis žmuogos. Ons muní tonkei liuob nosivežtę i méska. Aš pati anou taap pat dédleec mylo, laikau, ka tuos vélitas yr svéntas. Ce gal pajosté ne tik méska gruoži, ramybé, bet ér begaléné Déivalé palaima.

Pérma sava kürénieli parašiau 1950 metaas aplie Lauksuodas partizanus. Po tuo jau elgama nabipadiejau plunksnas. Rokoujous žemaitéškaa, žemaitéškaa ér elloujo.

1994 metu kuova 27 dėina

Mona ramunelé

Priséskinsiu ramunieliu
Aš baltum
Ér ésborsiu sava laimé
Éš žéldum.
Krés lapelee nu žéidelé,
Krés tik če.
To ateesi aplonkyté
Paslapčé.
Rinkso žéldus vasarelés
Tiktaa tau.
Mielsvas akys mon pasaka,
Kon matau.
Bernuželi duobillieli
Aš mylo,
Ramunelés balto žéldo
Vés téko.
Lygiuo lonkuo skinsma žéldus
Mes abo.
Séndélin būsem mes laimingé
Tik karto.
Ramunelé baltgalvelé
Büré mon,
Ka mylleciuo ér tikieciuo
Tau vénam.

Germonta méské

Germonta méskelee —
Dieva duovana.
Élsas če tievelee
So šeima vésa.
Méskeliis tortings
Grybaas ér gieliem.

Džiaugas mažéjee
Ouguom dédéliem.
Žemougelé žvalguos
I vésas posés.
Rinks, sorinks maželé
Rauduonas ér skanés.
Vakars jau vlel aplauk
Ežera pakraštees.
Saulé apsékluojé
Lapelees žalees.
Klausuos valkelee
Vuolungés dainuos.
Germonta bangelés
Sapnūs užlūllous.

Pri Germonta

So beržū pumporelees,
žébučiu akeliem
É vytoré géismé padongie melsuo
Šypsuokémies saulee,
dalnioukem Tlevynée,
Vo varga nuplausma
Germonta banguo.
Skaruotuosés eglés
Germonta gaub
É laika kaap kündiki sava gliebie.
Tik Džiugs senielis i praelti žvelg,
Žemaičiu didybé sauguodams
šérdie.
Pri Germonta, Džiuga
žemaltee gyvena —
Ce mūsa senuoliu žemé švénata.
Myliejuom, myliesma sava
Tlevyné,
Vo laisvė išsauguot padies
mums meška.